

ЭНДСИЭЛЛИ

Дамулуһун хаһыата 1935 сыл алтынны 9 күнүгэр төрүтүтэ аһитэ

2001 с.
Алтынны
16
күнэ
оптуорунньук
№ 119 (8962)

Саха киһитэ сааһын тухары кыһынны тымныыга оһоһу оттууттан ордубат буолара. Былыр буор муосталаах, көмүлүк оһохтоох балаһанга хастыы эмэ ыал дьукаахтаһан, күүстэрин холбоон кыстыыллара.

Сэриинининэ уонна ол сағана төрөөбүт көлүнэ дьон оттук маһы бэлэмнээһин кыһалгатын этгэринэн-хааннарыннан үчүгэйдик билэллэр. Кэлин сыһыларга төһө да «Дружба» эрби, маһы киллэрингэ техника баалларын үрдүнэн, кэрдиллэр мас олус ыраатан, маһы тизийигэ сыана үрдээн, кырдыаҕастар, кыамматтар оһохторун оттууулар кытаанах кыһалга буолла. Партизан нэһилиэгин оһохтоохторо ити проблематтан төлөрүйэр суолга үктэнилэр. Оһон кинилэр үөрүүлэрэ-көтүүлэрэ мунура суох буолла.

Ааспыт субуотага, алтынны 13 күнүгэр, Партизан бөһүөлгэр айылга гааһа Чаран уулуссатын уонча ыалыгар күөх төлөвүнэн күлбүрүү умайда.

Бөһүөлөк соһуруу кыгытыгар таас варианынан намыһах сиргэ тутуллубут ГРП онугар, киниттэн тэйиччи соһус үрдүк сиргэ саңа, көһөрүллэ сылдьар дьоһус, модульнай ГРП-ны туруоран күрүөлэбиттэр. Саңа кырааскалаах ГРП күрүөтэ араас өңгөөх быһаахтарынан киэргэтиллибит арҕааттан тыналга тэлибирин оһоньуулар. Киһи мустар өттүгэр плакаттар саалыбыттар. Ойоһоско массыналар кэккэлэбиттэр. Сүргэлэрэ көтөүллүбүт оһохтоохтор уонна ыалдыттар мустубуттар.

Ус чаас ааһыта Дьокуускайтан таһсар суолунан джип массына иһэрэ көһүнэ. Мустубуттар: «Иһэр, иһэр!» - дэстилэр. Өр-өтөр буолбакка джип кэккэлээн турар массыналар тастарыгар тохтоото. Массына кэлин аана аһыларын кытта харанга өңгөөх халтан сонноох, түүлээх бэргэһэлээх М.Е. Николаев мичээрдээбитинэн таһсан көрсүһээчилэри кытта дорооболосто.

Кинини улуус баһылыга А.Н. Дьяконов, тыа сиригэр гааһы киллэринэн дьарыктанар «Якутсельгазстрой» тэрилтэ генеральнай директора В.И. Иванов, «Якутгазстрой» директора П.В. Иванов, Партизан нэһилиэгин баһылыга Ф.Д. Гуляев о.а. арыаллаан ГРП таһыгар мустан турар дьонго кэллэр. Оһохтоох «Дьүрүл» хомус ансамблын кыттылаахтара ыалдыттары чороһноох кымыһынан күндүлүүллэр. Коллектив салайааччыта Дмитрий Кривошапкин аал уотун, сирин-дойдутун иччилэрин аһах тутан алгыс тылларын эттэ.

СР Президентэ М.Е. Николаев, «Якутсельгазстрой» тэрилтэ генеральнай директора В.И. Иванов, улуус баһылыга А.Н. Дьяконов ГРП-га кириигэ тардыллыбыт лицензины быһа кырыдылара. Бөһүөлөк оһохтооһо, үлэ ветерана, аатырбыт оһуруотчут А.Н. Парни-

ков дьоро түгэн кыттылаахтарын ытыстарын тыаһынан доһуһоһолтан айылга гааһын факелын уматта.

Нэһилиэккэ айылга гааһа кириитигэр аналлаах үөрүүлээх мийтин аһылына.

Дьаһалта баһылыга А.Н. Дьяконов, айылга гааһын тыа сиригэр киллэрэр тэрилтэлэр салайааччылары нэһилиэккэ айылга гааһын күөх уота күлбүрүү умайытынан эвэрдэлээтилэр. Альберт Николаевич улууска гааһы киллэрэр икки тэрилтэ баарын, кинилэр туһааннаах техниканан толору хааччылыбыттары, күн сарсынгыттан улуус хайа барарар нэһилиэгэр гаас турбатын тардар кыахтаахтарын астынан эттэ.

Улуус тоһус нэһилиэгэр айылга гааһа кириитигэр, сотору каминэн онуһунан Кыһыл Дэрэбинэҕэ умайыахтааһар СР Президентэ уонна правительствота улахан үтүөлээхтэрин чорботон бэлиэтээтэ уонна махтал-баһыба тылларын анаата. Бүтэһигэр гаас тэрилтэлэрин үлэһиттэригэр грамоталары туттарда.

«Якутсельгазстрой» тэрилтэ генеральнай директора В.И. Иванов, «Якутгазстрой» тэрилтэ генеральнай директора П.В. Иванов Партизанга кирибит айылга гааһын символическай күлүүһүн тылын «Ленагаз» АО Намнаағы учаастагы начальнигар Р.С. Шапошниковка туттардылар.

СР Президентэ М.Е. Николаев Булүү өрүһүн аһыннан айылга гааһын турбата туоратыллан ситим үлэлирин, эһиилгиттэн Лена өрүс үс хочотун программатынан Эркэйигэ-Туймаадаҕа-Эңсизлигэ 2007 сылга дьылы гаастааһын үлэтэ ситэриллиэхтээгин, ити хочолорго оһохтоох дьиз көргөттөр экономикалара чэчири сайдан, биер ыал сылга 100 тыһ. солк. доһуоттаналларын ситиһэр сыал турарын, гаас турбатын Лена өрүһү туоратан илин эңгэр улуустарга, Дальнай Восток куораттарыгар айылга гааһын тиздэр кыахтар үөскөүхтэрин иһитиннэрдэ.

Нэһилиэунньэни төрүт аһынан хааччыыыга «Холбос» респотребсоюз өңгөө быйыл тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын соһуопкатыгар 300 мөл. солк. көрүллүбүтүн, ити сыһыппара кэлэр сылга 500 мөл. солк. тэңнэһиэхтээгин бэлиэтээтэ. Киһи «2000 сылга-2000 үтүө дьыала» хамсааһын республика үрдүнэн биһирээн, нэһилиэунньэ оһоһор-дьяһаһар туһалаах үтүө үлэ ытыгылыбытын, дьон-сэргэ үлэҕэ актыыбынайдык кыттары астынан эттэ. Михаил Ефимович улуус дьаһалтатын, айылга гааһын киллэриигэ үлэлэбит тэрилтэлэри, дьону, оһохтоохтору улууска 9-с нэһилиэккэ айылга гааһа күлүүрдүү умайытынан истигниик эвэрдэлээтэ. «Көңүл үлэ туругурдун» - дьиз этитин түмүктээтэ.

Харда тылы оһохтоох ыччат Иван Яковлев ылла. Киһи нэһилиэунньэ оһоһу чэпчээһинигэр Президент уонна правительство, туһаан-

Айылга гааһын күөх төлөнө КЫҤЫННЫ КЫҤАЛҔА КЫЙДАНЫА

наах тэрилтэлэр киллэрбит кылааттарын оһохтоохтор уонна ыччаттар үрдүктүк сыаналыылларын уонна ис сүрэхтэриттэн махтаналларын иһитиннэрдэ. Нэһилиэк, улуус уонна республика экономикалара сайдалларыгар ыччаттар кыахтарын толору туһанан үлэлиир бағалаахтарын биһиргэттэ.

Партизан бөһүөлэгин Чаран уулуссатын аһыс ыалыгар айылга гааһа холбоһон, кинилэр оһохторугар күөх төлөнүнэн сыдыаайда.

кириитэ улахан чэпчэтинэн буоларын бэлиэтээтэ. Оһолор сылаас дьизэ оһорон үөрэнэр усулуобуйалара тупсуохтааһын, дьизэлээхтэр кэлэр өттүгэр квартираларын толору хааччылыылаах оһостон, оһолор, үлэлиир, үөрэнэр усулуобуйаны өссө тупсарар былааннаахтарын үөрөн-көтөн иһитиннэрдэ.

М.Е. Николаев уонна кинини арыаллааччылар Чаран уулусса 1 №-гэр икки мэндиэмнэннэх коттеджка Елена уонна Михаил Пермиковтарга ыалдыттаатылар. Кинилэр дьиз котельнайын, таһынаағы

ааччылары, улуус баһылыга А.Н. Дьяконов Намнаағы педколледж саңа тутуллар уопсайын көрдүлэр. Президент СР тутууга министрэ Юрий Буслаевка уопсай тутуутун тургэтэргэ соруудахтаата. Ыалдыттарбыт куораттыр суол кытыгыгар тутуллар спортивнай комплекс бастагы спортивнай саалатын сваята түһэриллибитин, тутуу үлэтэ сағаламмытын, улуустаағы гимназия спортивнай саалатын, комбикорму оһорор заводу көрдүлэр.

Ити кэмгэ Партизан бөһүөлгэр оһохтоох дьаһалта, нэһилиэунньэ уонна ыалдыттар бөһүөлөккэ айылга гааһа кирибитин бэлиэтиир үөрүүлээх мунуһахтара ытыгылына. Дьоро киһиһэ айылга гааһа умайытыгар күөс-көмө буолбут үлэһиттэргэ, тэрилтэлэргэ махтал суруктар, грамоталар, бэлэхтэр туттарылыннар.

Улуус баһылыгын солбуйааччы Н.Х. Горохов дьаһалта грамоталарын туттарда. Нағараадаламмыттар ортолоругар «Намгазстрой» Намнаағы филиалын начальнига А.Н. Саввин, «Якутгазстрой» тэрилтэ электросварщиктара И.И. Бочонин, Е.Е. Эверстов о.а. ааттанылар.

Нэһилиэк дьаһалтатын баһылыга Ф.Д. Гуляев оһохтоохтор уонна дьаһалта махталларын гааһы киллэрэр тэрилтэлэр, улуус салайааччыларыгар, үлэһиттэргэ өрө көтөүллүүлээхтик тизтэ. Киһи Чаран уулусса уонча ыалыгар айылга гааһын күөх уота умайытын, аны 100-тэн таһса ыалга кирирэхтээгин, ити үлэлэри Р.С. Шапошников салайааччылаах «Ленагаз» АО Намнаағы учаастага оһоруохтааһын иһитиннэрдэ. Феофан Дмитриевич «Якутсельгазстрой» уонна «Якутгазстрой» тэрилтэлэригэр бириди убаһаны, бастың үлэһиттэргэ грамоталары үөрүүлээх быһыыга-майгыга туттарда.

Бу дьоро киһиһэ киэң программалаах концерт көрдөрүлүнэ. Тыа сиригэр айылга гааһын киллэриин үөрүүлээх түгэни Москваттан киһи телевидение ОРТ оператордара уһуллулар. Республика хаһыаттарынан корреспонденттара кытынылар.

В. СЫРОМЯТНИКОВ

Хаартыскаларга: СР Президентэ М.Е. Николаев Нэһилиэк оһохтооһо А.Н. Парников гаас факелын уматар

Ыаллар үөрүүлэрэ-көтүүлэрэ мунура суох. Кинилэр өрөгөйдөрүн киһи өйдүүр. Ити уулусса 2 №-дээх дьизигэр оһолордоох эдэр ыаллар Павел уонна Полина Скрябиннар оһолордоло. Полина Ивановна гаас холбоммутун кэннэ дьизэлэрэ олус итигиһин, ааспыт кыһын бизе массына чоһунан кыстаабыттарын, тыа сирин оһохтоохторугар гаас

тутуулары кытта билсестилэр. Күндү ыалдыт арыалдыттарын кытта дьизэлээхтэр сүөгэй үүттээх хойуу чэйдэрин, арыылаах хоһордооххо сырылаачы буһан саһара төгүрүйбүт саһа ыалын мааны аһын алаадыны амсайдылар.

Чэйдээһин кэнниттэн М.Е. Николаев, куорат тэрилтэлэрин салай-

2002 сыллаағы Бүтүн Россиятаағы нэһилиэунньэ биэрэпиһин көрсө Ы Н Ы Р Ы Ы

Российскай Федерация правительствотун уурааһар сөп түбэһиннэрен 2002 с. алтынны 9 күнүттэн 16 күнүгэр дьизэ дойду территориятын бүттүүнүгэр Бүтүн Россиятаағы нэһилиэунньэ биэрэпиһэ барыаһа.

Нэһилиэунньэ буолуоһаах биэрэпиһэ улахан политическай уонна социальнай-экономическай суолталаһа. Бу биэрэпис нэһилиэунньэ аһсаанын, тарбаһан оһоруутун уонна эр киһитинэн-дьяхтарынан, сааһынан, кэргэниин туругунан, хайа общественнай бөлөххө хабааттарынан, оһугунан уонна төрөөбүт тылынан, үөрэһин таһымынан, туһунан дьарыгырарынан, ол дьарыга экономика хайа салаатыгар кириһэринэн састаабын туһунан толору дааннайдары биэрэхтээх. Ити сибидиэунньэлэр дойду, Саха Республикатын уонна улуус сайдыыларын кэскилин быһаарарга хайаан да наадалар. Ону сэргэ итинтэн республика Федеральнай киһиттэн төһө кээмэйдээх трансферт бэриллэрэ уонна Эһиги улуускутун, нэһилиэунньэлээх пуунгугутун үбүнэн өйөөһүн тутулуктааһа.

Бүтүн Россиятаағы нэһилиэунньэ биэрэпиһэ граждандар түс бэйэлэрин, итинэн баайга-дуолга бырааптарын уонна интэриэстэрин таарыйбат дьоһун суолталаах государственнай тэрээһин буолар.

Саха Республикатын ытыктабыллаах оһохтоохторо! 2002 сыллаағы Бүтүн Россиятаағы нэһилиэунньэ биэрэпиһин дьоһун государственнай суолтатын болһомтоһо ылан туран, Эһиги оһолор уулуссатын ата суруллубут табличка, оһолор дьизит, квартирабыт нүөмэрдэрэ хайдах туруктаахтарыгар болһомтоһуун туһаайың. Бэйэлэрэ бас билэр дьизэлээх уонна приватизацияламмыт квартиралаах дьон дьизэлэригэр уонна бэйэлэрин квартираларыгар нүөмэр баар буолуутун, туругун уонна сөпкө ыйаһытын иһин эппизити сүгүллэр. Аадырыс хаһаайыстыбата төһө бэрээдэктээбиттэн араас сулууспаһар чуолкайдык үлэлэһиннэрдэ эмиз тутулуктаах (почтаны кэмизгэр тарбатыы, суһал көмө кэлиһтэ уо.д.а.).

Бэйэбит докумуоннарыгыгар (паспордаргыгыгар, дьизит кинигэтигэр) Эһиги дьизитигэр, квартирабытыгар оһолороччулар бары регистрациялаахтарын дуу, суоһун дуу, атын ханхык эмэ итэһэс баарын-суоһун үчүгэйдик көрүңүг. Дьизэлэр баар буоллаһтарына, оһору туоратарга паспортнай-визовой сулууспаһа тийэ сьпддың.

Бэйэрэпискэ бэлэмнэнигэ, оһу ытыгыга актыыбынайдык көмөлөһүү бары граждандар иһтэрэ уонна эбээһинэстэрэ. Биер да оһолор дьиз, биер да дьиз кэргэн, биер да киһи көтүтүллүө суоһтаах.

Нэһилиэунньэ биэрэпиһигэр бэлэмнэни уонна оһу ытыгы бары боппуруостарын Намга 2-14-37, 2-13-47 телефоннарынан билсэххитин сөп.

СР статистикаһа Государственной Комитета

М. АММОСОВ ААТЫНАН СОВХОЗ

М.И. Терютин:

«ТҮМСҮҮЛЭЭХ ДА, КӨХТӨӨХ ДА ЭТИБИТ»

Аммосов... Максим Аммосов... Ханнык бабарар саха кинитигэр диринник убаастанар киһибит кэрэтик иһиллэр аата... Биһиги, сахалар, улуу дьоннорбутун да умна-умна аатын-суолун ахтар бэрт мөкү кыдыктаахпыт. Дьингинэн Максим Аммосов аата-суола күн ахсын абыаба сүүстүүтэ ааттаныахтаах, сир ахсын кини аата-суола ырылыччы суруллан турар буолуохтаах этэ. Ол суох. Умна-умна биридэ эмэтэ, ону да төгүрүк дааталарга, ахтан аһарааччыбыт. Ол иһин бу күнүргэ М. Аммосов аатынан совхоз тэриллибитэ 30 сыла туолуутун бэлиэтиир дьаһаллар баралларын биһирин иһиттим уонна бу совхоз бастаан тэриллиитигэр директорынан ананан үлэлээбит Михаил Иннокентьевич Терютины редакцияба ыгыран оччотообу кэм туһунан туоһуластым.

Ыйыты: Михаил Иннокентьевич, 30 сыллаабыта М. Аммосов аатынан совхоз бастаан тэриллиитигэр бастакы директорынан ананан үлэлээбит эбикини. Ити туһунан кыратык хаһыат аазааччыларыгар кэпси түспөккүн ээ.

М.И. Терютин: Ити кэмгэ мин үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаабы сэбиэтин иһинэн тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальнигынан үлэлиирим. Оччолорго ССКП обкомун бастакы секретарынан үлэлиир Г.И. Чиряев Москвага бара сылдьан республикага үс саҥа совхозу тэрийэри ситиһэн кэлбит үһү диэн кэпсэл баар буолбута. Ити кэпсэл кырдыктаабы сотору буолаат биллибитэ. Биһиги оройуонмутугар Карл Маркс уонна М. Аммосов ааттарынан колхозтар базаларыгар биэр совхозу тэрийи сыла-соруга турбута. Маныаха аан бастаан миһигин ССКП райкомун бюротугар ыгыран саҥа тэриллэр совхозка директорынан рекомендацыйабыт, сөбүлэһэрин дуо диэн ыйыппыттарыгар тутта сөбүлэһин биэрбитим. Өр-өтөр гыммакка ССКП обкомун бюротугар ыгырыллан туох да үгүс маҕайа суох саҥа тэриллиэхтээх Максим Аммосов аатынан совхоз директорынан бигэргэтиллибитим.

Билэргит курдук бу тэриллэр совхоз билигин улуус хоту

эгерин бүтүүнүн хабара. Кини территориятыгар оройуон 7 нэһилиэгэ баара. Быһа холоон 10-ча тыһыынча ынах сүөһүлээбэ, эмиз итиччэни эрэ кыайбат сылылаабы. Маны таһынан сибииньэни уонна килиэккэлээх кыылы иитэр көмөлтө хаһаайыстыбалардаабы, 125 гектарга хортуппуй олордор. Үлэһит илиитин ахсаана 1200-кэ киһиэти тийэрэ. 10-тан тахса тыһыынча тонна оту, 2,5 тыһыынча ти. сиилэни бэлэмнииргэ сорудах түһэрэ. Ону үгүс сайыннарга 70-80 бырыһыан эрэ бэлэмниирбит. Ол оннугар алтынныгыттан ыла талах мээккэтин, лабыктаны, дулҕаны күүскэ бэлэмнэн эбии аһылык быһытынан туттарбыт.

Ыйыты: Оччолорго совхозу салайар аппарааккар кимнээх баар этилэрэй?

М.И. Терютин: Совхоз киинэ Хатырыкка буолбута. Салайар аппараапны суолтатыгар эрэ миһигиттэн сөбүлэһиннэрэн, үгүс дьону ССКП райкомун бюротугар бигэргэтэн бэлэм кэриэтэ аппарааттамытым. Дьон киинэ чулуулар, үлэлииргэ сөптөөхтөрө сүүмэрдэммит этилэрэ. Ол курдук совхоз парткомун секретарынан Хабаровскайдаабы Үрдүкү партийнай оскуоланы бүтэрбит Н.Ф. Бугаев талыллыбыта. Рабочайдар уопсай мунһахтарыгар делегаттарынан талыллыбыт профсоюз-

най конференцияга рабочком председателинэн оччолорго М. Аммосов аатынан колхоз председателинэн үлэли ололорбут Е.П. Рехлясов быыбардаммыта. Совхозка 5 отделение баар буолара быһаарыллыбыта. Ол курдук Хатыр Арыы отделениетыгар Д.М. Муксунов, Бөтүг отделениетыгар С.С. Евсеев, Модукка Н.И. Сивцев, Хатырыкка Н.Н. Москвитин, Көбөкөн отделениетыгар Д.Е. Евсеев управляющайдарынан бигэргэммиттэрэ. Маны тэнэ бэйэлэрин туспа көрүнэр-истиэр биригээдэлэр баар буолбуттара. Арбын биригээдэтин И.Н. Иванов, Түбүбэ В.П. Дьяконов, Искрага З.З. Афанасьев, Кыһыл Дэриэбинэ В. Платонов, Маймаҕа Н.Ф. Собакин биригээдирдэринэн аһаарыттар. Совхоз кылаабынай бухгалтерынан И.Е. Егоров, кылаабынай зоотехнигынан Г.И. Протопопов, кылаабынай инженеринэн Д.Д. Винокуров, кылаабынай агрономунан А.М. Романова, кылаабынай бухгалтерынан И.Е. Егоров, кылаабынай ветвраһынан А.Н. Попова сүүмэрдэнэн үлэни саҕалаабыттара. Хаһаайыстыбаннай чааһы А.Н. Петров сүрүннээбитэ.

Ыйыты: Михаил Иннокентьевич, совхоз үлэтин сүрүн туһайытынан ханнык салаалар этилэрэй?

М.И. Терютин: Биллэн турар сүрүн хайысхабыт сүөһү, сыл-

гы иитиитэ этэ. Ол эрэри оччолорго үөһэттэн сүөһү иитэр комплекстары тутуунан үлүһүүү бара турар кэмэ буолан, тутуу үлэтин мин директордыр кэмэр күүскэ ыыппытыт. Ити түмүгэр Атамайга 400 ынаар ынах киирэр икки толору механизациялаах хотуно, Түбүбэ 250 ынаар ынах турар механизированнай комплекс тутулан үлэбэ киллэриллибиттэрэ. Модукка 2100 төбө ыччат сүөһүгэ аналлаах комплекс тутууга саҕаламмыта. Бу комплекс сүрүн соругунан төгүрүк сылы быһа сүөһүнү уотан, мизэтэтигэр өлөрөн, бэлэм эти государствога туттарыы этэ. Бу комплекс тутуутун Москва быһаччы контуруоллуура. Онон Модукка квартальной б хочуол тутулан үлэбэ киллэриллибитэ. Балааннаах учаастакка 2100 төбөбэ суоттанан водопровод тардыллан, сирин үөлсүтүү ытыллыахтаабы. Анардас Модукка үс насоснай станция тутулуубута. Итилэр кыамталара 1 чааска 1000 куб.м. ууну хачайдыр кыахтаахтара. Улаханлык хомойуом иннигэр, билигин ити тутуулар умайара умайан, сууллара сууллан, норуokka сулууспалыыр аналларын толорбокко быраһыллан тураллар.

Маныаха киһи биэр сонньуйар түбэлтэтин ахтан аһарыахпын баарарбын. Директорынан аһаарыттын нөһүгү Искрага электростанциялар умайан хаалбыта. Онтон күһэйтэрэн, тутта быһаарыы ылыныллыбыта уонна 25 биэрэтэ усталаах үрдүк күүрүүлээх электролинияны Искрага тийэ тардыллыбыта. Бу үбэ-аһа барыта совхоз суотугар этэ. Нөһүгө сылынаа Түбүбэ гараж умайбыта, аны туран үс хонон баран электростанциялар күлгэ-көмөргө кубулуйбута. Инники кэскили санаан эмиз Түбүбэ диэри совхоз суотугар үрдүк күүрүүлээх электролиния тардыллыбыта. Бу линия уһуна 35 км. этэ. Остуолбаттан Маймаҕа тийэ айан суола кутулан онгоуллубута. Совхоз бэйэтин үбүгэр туттарбыт ити суола күн бүгүнүгэр диэри сулууспалыы турар.

Племенной үлэбэ болҕомто ууруллара. Верхоянскый оройуонтан 25 сонобуһу аҕалтаран Көбөкөннө туруорбулут. Хомойуох иһин күһүн буолла да эти государствога туттарыы былаанын экиретиһини түмүгэр ити сонобуһу ыччаттара утары кыргыллан испиттэрэ бадахтаах. Онон билигин биэр эмэ сыдыраан баара дуу, суоҕа дуу. Модукка племенной 50 тингэлэри аҕалтарбыппыт. Итилэр олохтоох борууда хаана тупсуутугар үчүгэйдик дьайыттар.

Үөһэ этэн аһарыттын курдук совхоз эбии санаа быһытынан хортуппуйу ыһынан дьарыктанара. Итиннээх Ли М.Н. Слепцов В.В. салайар биригээдэлэрэ ордук үрдүк көрдөрүүнү ситиспиттэрэ. Ли Максим биэр сыл гектар ахсыттан 180 центнер хортуппуйу хостоон рекорду олохтообута. Дэлэбэ даҕаны Г.И. Чиряев бэйэтинэн тахса сылдьан киниэхэ норуот хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ бочуоттаах ааты ингэрэгэ этии киллэриэ дуо. Совхоз киинигэр 420 мизэтэлээх оскуоланы таас варианынан туттарыыны тыа хаһаайыстыбатын министерствотын иһинэн бырайыактаппытым. Онтукан тардыллан-тардыллан бэрт хойут, өссө мизэтэти аччалан быһылаах, үлэбэ киллэриллибитэ. Манна даҕатан эттэххэ, ити саҥа министерство иһинэн таас варианынан оскуоланы туттарыы аан бастакы түбэлтэ этэ.

Мин үлэлээбит сылларбар совхоз бигэ базаны тэринэр буолан производственной көрдөрүүлэргэ улаханлык ситиһиллэммитэ. Арай биридэ 1972 хал түмүгүнэн РСФСР Тыатын хаһаайыстыбатын министерствотын III-с степеннээх дипломунан бэлиэтэммититин өйдүүбүн.

Ыйыты: Оройуон аһарын сабардаан ололор совхозу тэрийэн үлэлэти төһө көдүүстээх этэй дии саныгыһый? Мин саныаһар соччото суох буолуо эбэт?

М.И. Терютин: Суох-суох, дөбөр. Төттөрүтүн үлэлииргэ ордук табыгастаах этэ дии саныбын. Киэн иһит салааһыннаабын кэриэтэ маневрдаан үлэлииргэ үчүгэйэ. Холубура, биэр отделениегэ окко былаанын ырааһынан толорбокко кэдэйэн биэрбит буоллабына, көбүчү оттоох атын отделениегэтан ситэрэн биэрэбин. Эбэтэр ылан көрүбүгүн, Түбүбэ буолбут түбэлтэни. Электростанциялар, баар-суох техникалар умайан хаалбыт кэмнэригэр, совхоз бэйэтин күүһүнэн атын отделениегэтан, биригээдэлэртэн техника быраан кыстыыр отторун, мастарын, туох баар наадаларын саба түһэн үмүрүтэн биэрбитин.

Арыс сылы эрэ кыайбат кэмгэ директорынан үлэлиирбэр күүс-көмө буолбут салайар аппарааппар, үлэ араас салааларыгар үрдүк көрдөрүүлэри ситиспит производствам бастыһнарыгар билигин да ис сэрхиптэн махтана саныбын. Оо, оччолорго олус да түмсүүлээхтик, таһаарылаахтык дүккүһэй, дьулуһан туран үлэлээбит эбиһпит диэн түмүккэ кэлэбин.

Кэпсэтиһини суруйда Григорий ЭВЕРСТОВ

1971 с. алтынньы 16 к. оройуон хоту нэһилиэк-тэрин холбоон туран Максим Аммосов аатынан совхоз тэриллибитэ. Барыта 7 нэһилиэк, Карл Маркс уонна Аммосов аатынан бөдөһүбүт икки колхоз базаларыгар тэриллибитэ. Онон оройуонга икки совхоз баар буолбута.

Мин ол иһинэн Максим Аммосов колхоз председателинэн үлэли сылдыбытым. Совхоз тэриллибитин кэннэ бастакы профсоюзнай конференциятыгар 1150 профсоюз чилиэннэригэ талыллыбыт делегаттар рабочай саҥа састаабын талыттар. Онно миһигин рабочком предсе-

МАННАЙГЫ ПРОФСОЮЗНАЙ ТЭРИЛТЭ

дателинэн быыбардаабыттара.

Урукку өттүгэр колхозтарга профсоюзнай тэрилтэ диин суох этэ. Профсоюз туһунан кинилэргэ ханнык да чуолкай өйдөбүл суоҕа. Онон маннайгы тэрээһин үлэбэ профсоюз чилиэннэригэ совхоз рабочайдарын 90-тан тахса бырыһыаннарын чилиэнгэ ылыы соруга бастакытынан турбута.

Иккиһинэн, профсоюз сыалын-соругун, ытар үлэтин, рабочайдар үлэбэ, олоххо, сынныалаҥа бырааптарын туһунан улахан өйдөтүү үлэ ытыллыбыта.

Үсүһүнэн, РСФСР үлэ туһунан сокуоннарын хомуурунньугун, бары ыстатыйаларын профсоюз чилиэттэригэр

өйдөтөр, быһаарар соруктар турбуттара.

Төрдүһүнэн, отделениелар, биригээдэлэр, фермалар, звенолар уонна биригээдэлэр үлэһиттэр икки ардыларыгар социалистическай куоталаһыны киэнник тэрийэр соруктары быһаарыыга киэн үлэ барбыта.

Саамай кылаабынай соругунан совхоз администратиятын уонна профсоюзнай тэрилтэтин икки ардыларыгар коллективнай дуогабары түһэри буолбута. Ити совхоз администрациятын уонна профсоюзнай тэрилтэтин икки ардыларыгар сыһааннаһы, биригэр үлэлээһин программнай докумуонун быһытынан буолбута. Отделениеларга, биригээдэлэргэ уонна киин ап-

параакка, киин автопаркага сыахтаабы профкомнар тэриллибиттэрэ.

Совхоз рабочайдара аан маннай специалыһынан хааччылыбыттара, уопускаһан туһанар, курорттарга, санаторийдарга эмтэнэр барар буолбуттара. Москвага быыстапкага, араас экскурсияларга баран күүлэйдээн, сынныанан кэли үксээбитэ.

Рабочайдар ололор, үлэлиир усулуобуйаларын тупсарыыга элбэх үлэ ытыллыбыта. Рабочайдар аан маннай харчынан ый ахсын хамнас ааһар буолбуттара.

Оһолтон сэрэхтээх буолууга аналлаах инженер штата көрүллэн күүстээх үлэ ытыллыбыта. Хас ферма, гараж ахсын кыһыл мундуктар,

сүөһүһүтэр дьиилэрэ тэриллэн күнүс итии аһылыгынан хааччылар буолтара уонна уонча тийэ үлэ, сынныала лааһырдара, оҕо площадкалар сайынны кэмгэ тэриллэн туһалаах үлэни дьарыктанан, сынныан тыһыынчанан оҕо доруобуйатын тупсарара, барыта босхо усулуобуйа тэриллибитэ.

Онон совхоз бастакы тэриллиитигэр рабочайдар олохторун тупсарыыга совхоз экономика, хаһаайыстыба өттүнэн бөһүргөһүнүгэр профсоюзнай тэрилтэ улахан оруолу ылбыта.

Егор РЕХЛЯСОВ, М. Аммосов аатынан совхоз рабочкомун маннайгы председателэ

ТЭРИЛЛИБИТЭ ЗО СЫЛА

ААСПЫТЫ АНААРДАХЖА...

1981-1993 сýллардаахха М.Аммосов аатынан совхозка директордаабыт Иван Николаевич Спиридонов күөгэйэр күнүгэр сýлдýан үлэлээбитэ. Кини салайар кэмигэр совхоз производственной көрдөрүүлэринэн республикада биир бастакылар ахсааннарыгар кирибитэ. Итини правительство үрдүктүк сыаналаан И.Н. Спиридонов Үлэ Кыһыл Знамята орденынан наҕараадаламмыта

специалистарыгар «Социалистической баайга-дуолга хаһаайынны сýһьяны» диэн М. Аммосов аатынан совхоз коллектива 1982 сýллаахха ыңгыры таһаарбыта. 1990 сýллаахха совхоз государственной былааннары ситиһилээхтик толорууга Саха АССР Министрдэрин Сэбиэтин Кыһыл Знамята тыйна наҕараадаламмыта. Знамяны Хатырыкка кэлэн Министрдэр Сэбиэтэтин председателэ Маркин С.Н. туттарбыта.

Бу ситиһилэр управляющаидар: Арбытан Бугаев В.В., Хатырыктан Слепцов В.В., Модуттан Рехлясов Е.П. о.д.а. үтүөлэрэ, бэйэлэрин харыстаммат үлэлэрин түмүгү буолар.

Ити сýлларга совхоз кинигэр, атын даҕаны учаастактарыгар тутуу үлэтэ күөскэ барбыта. Ол объекттар күн бүгүнүгэр диэри үлэли туралар. Инникитин даҕаны үлэлиэхтэрэ. Ол эрэри перестройканын сибээстээн элбэх производственной объектар ыһылыннылар. Ол курдук сайылыктар олох кэрэитэ суох буоллулар, хортуппуй харайар хранилищелар, механизированнай хотоннор о.д.а. ыһылыннылар.

Урут сүөһү үлэтигэр мэлдьитин үлэһит илии тийибэт буолар этэ. Ордук ыанньыксыт олох тийбөккэ сорох отделениеларга сүөһү ыамат куттала мэлдьи үөскүүрө. Ол иһин оскуоланы бүтэрэр оҕолору кытта үлэ күөскэ барара. Үлэһит илии тийибэтэ үлэни-хамнаһы олус атахтыыра. Үлэү сýһьян эрийдэхси буолбата. Ээл-дээл сýһьяннаааччы, чийинэйэ-эппизтинэ суох үлэү сýһьяннаһар рабочаидар уонна специалистар даҕаны баар буолаллар этэ.

Элбэхтэн биир холобур. Өрүс мууһа алдынаары турдаҕына, саас суолу булдьаһа Көбөкөн-Фрунзе биригээдэтигэр тахсыбыппыт. Онно кыстык түмүктэнэр саамай эппиэттээх кэмигэр - от баранара чугаһан турар бириэмэтигэр, субай сүөһүнү аһатар үлэһиттэр оттоох күрүөлэрин аһан биэрэн сүөһүлэрин аһата сýлдүллэр этэ. Дьэ бу олус ыарахан дьыала этэ. Ити от бараммыта буоллар, сүүһүнэн сүөһү хара сири булбакка кыһыны туораан баран хоругуан өлүө этилэр. Ситинник государство баайыгар харыстаннаа суох сýһьян аҕыйаа суох түбэлтэлэр тахсыталыыр этилэр. Сибилегин рынокка кирибит кэннэ баайга-дуолга сýһьян тосту уларыйда. Ким эр көрүө-истиэди диэр кэммит аһан бэйэ-бэйэ-эрэнэр, оннук сýһьяннаһан үлэлиир, олоорор кэммит кэллэрэ. Түмүгэр - билигин М. Аммосов аатынан совхоз базатыгар үлэли олоорор ГУП сөптөөхтүк тэринэн үлэһиттэрин, дьонун-сэргэтин үлэнэн хааччыидаҕына нэһилииннь ыарахан балаһыанньаттан тахсара хааччыллыа.

И.Н. СПИРИДОНОВ,
М. Аммосов аатынан совхоз урукку директора

Совхоз тэриллитигэр Саха АССР Министрдэрин Сэбиэтэтин председателин солбуйааччы С.Н. Платонов кадрдар боппуруостарынан бэйэтэ дьарыктаммыта. Миигин Модут отделениетыгар управляющаиһын барарга сүбэлээбитэ. Ол иннинэ колхоз парткомун секретара этим. Үлэбин Хабаровскайдаагы үрдүкү партийнай оскуоланы бүтэрэн кэлбит Н.Ф. Бугаевка туттарбытым.

Модут отделениета совхоз биир улахан отделениета этэ. Оччолорго сэбиэт председателинэн кырдыаҕас партийнай-советскай үлэһит Протопопов П.Н., сыахтаагы партийнай тэрилтэ секретарынан Макаров В.П. үлэлииллэрэ. Бастың үлэһиттэртэн отделение сэбиэтин тэриимпит. Отделение бастың үлэһит отделение буоларын ситиһэргэ сорок туруоруммуспут. Биир өйүнэн-санаанан үлэлээбиппит.

Модуттар кырдык да былыр-былыргыттан үлэһит удьурдаах дьон буолаллара биллэр этэ. Үлэ күөстүү оргуйбута. Дьон-сэргэ санаата өрө көтөүллүбүтэ. ССКП райкомун, тья хаһаайыстыбатын управлениетын аппаратаын үлэһиттэрин

МОДУТ ОТДЕЛЕНИЯТА 1971-75 с.с.

кытта шэфтэспиппит. Кинилэр сайын ахсын звено тэринэн, от оттууллара. Күһүн-саас бааһына бүтэйдин онорууга субуотуньуктаан көмөлөһөллөрө. Күһүн хортуппуй хомууругар үлэлииллэрэ. Ордук хортуппуй ыһытын кэнгэтэргэ, гектартан үүнүүтүн үрдэтэргэ сорок туруорунан бэйэтэ кэрэйд тэрүттээх Ли Максим Николаевичи звеноводунан анаан, хортуппуй ыһытын 100 гектарга тирдэн, гектартан 120-130 цн. үүнүүнү ылары ситиһэн, оройуонга, республикада биллэр үлэлээх звено буолбута.

Ли Максим Николаевич Үлэ Албан аата орденынан наҕараадаламмыта, норуот хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ буолбута.

Туорахтаах культура ыһытын кэнгэтэн гектартан ортотунан 10-12 цн. үүнүүнү ылары си-

тиспиппит. Комбайнер Петров Г.А., механик Дьяконов Д.П. олус дулуурдаахтык үлэлээбиттэрэ. Гаврил Петров «Үлэү туйгунун иһин» мэтээлинэн наҕараадаламмыта, НХСБ-гар кыттыбыта.

Отделениега бэйэлэрин идэлэрин чакчы баһылаабыт механизатордар элбэхтэр этэ. Кинилэр истэригэр быраатты А.К., П.К. Протопоповтар, Д.Г. Попов, Н.Е. Винокуров, Г.Ф. Матвеев, Т.С. Шамаев у.д.а. бааллара.

Сүөһү аһылытын бэлэмнээһингэ кинилэр сүрүн күөс буолаллара.

Ыччат сүөһүнү улаатыннарыыга Гуляев К.Д. звенота аатырбыта. Киров Данилович «Үлэ Кыһыл Знамята» орденынан наҕараадаламмыта.

Үүт ыамын үрдэтигэ ыанньыксыт Слепцова М.Н. 2000 кг. кирбиини ылан «Бочуот Знага» орденынан наҕараадаламмыта. Бастың үлэлээх ыанньыксыттарынан Мальцева Е.Г., Ким-Чей Александра, Бурнашева А.М. у.д.а. буолбуттара. Отделение зоотехника Леонтьев Е.Р., ыанньык сүөһү биригээһинэ Ильина М.П. дьону кытта күөскэ үлэлээбиттэрэ.

Социалистической кутоталаһыга отделение сыл, сыл аңардаах түмүгүнэн оройуонга, совхозка икки сыл субуруччу бастаан көһө сýлдүр Кыһыл Знамяны ылбыта.

Отделение управляющаи «Москвич» автомассынына фондатынан, Саха АССР Верховнай Советын Президиумун Бочуотуннай Грамотатынан, зоотехник Е.Р. Леонтьев «Үлэү Килбизин иһин» мэтээлинэн наҕараадаламмытара.

Билигин Модут бэйэтэ туспа совхоз (ГУП) буолан ыһыллыбакка үлэни-хамнаһы көхтөөхтүк тэрийэрэ кэрэхсэбиллээх.

Николай СИВЦЕВ,
М. Аммосов аатынан совхоз 1971-75 сс. Модут отделениетын управляющаи

ХАҤААЙЫСТЫБАНЫ ЫСПАККА, КЭНЭТЭР СОРУКТААХ ҮЛЭЛИИБИТ

Миигин 1995 сýллаахха кооперативнай предприятие председателинэн быбардаабытара. Онтон ыла билингэ диэри үлэли олоробун. Хаһаайыстыба 20 бааһынай хаһаайыстыбаларын түмэр, барыта 86 үлэһиттээх. Бурдук ыһытынан, оҕуруот аһын үүннэриинэн итинэн сүөһү иитиитинэн дьарыктанабыт. Хортуппуйу эмие олордубут. Тутуу үлэтин тумнубаппыт. Тийэх үс сылтан бөтөх тья хаһаайыстыбатын бородуксуйаларын софтуопкалааһынын дьарыктанабыт. Хатырык нэһилигин 105 ыалын кытта дуоҕабар түһэрсэммит наадалаах бородуксуйаларытын софтуопкалыбыт.

Хаһаайыстыбага бэйэтигэр бас билэр автопаркалаах, мастарыскайдаах, гарахтаах. 1996 сылтан мини-бэкэринэ тэрийэн үлэлэтэбит. 1997 сылтан үүт заводун үлэү киллэрбиппит. Оҕуруот аһын харайар хранилищени 1998-99 сс. оҕорбуппут. Итини тэнэ мизингэ дьэтигин тутан бүтэрбиппит. Оборудованиетын ситэ була иликпитинэн үлэлээбэккэ турар. Бэйэбит хонтуорабытыгар маҕаһыннаахпыт, буфет үлэлэтэбит.

Сири кытта үлэү бааһынай хаһаайыстыбалары түмэн үлэлэтэбит. Онон ыһыбыт сири инэ 430 гектарга тийдэ. Бый-

ыл 8 биэрэтэ усталаах сага бүтэйдин оҕордубут. Биэс сыл устатыгар барыта 30 км. усталаах күрүө тутулунна. Быйылгы дьыла айылҕа курааннаан былааннаах үлэни кыайан ылбатыбыт.

Сайын устатыгар 198 тн. үүтү софтуопкалаан 6,5 тн. арыны, 400 кг. сүөгэйи оҕорон таһаардыбыт. Улуус балыһаларыгар, оҕо тэрилтэлэригэр, интернаттарга, кырдыаҕастар дьээлэригэр 4,5 тн. арыны туттаран хааччыдыбыт. Итини таһынан 1 тн. арыны нэһилиинньэ батардыбыт. Кэлэр өттүгэр софтуопка боппуруоһунан дьарыктаныбытын өссө кэнгэтиһиппит диэн былааннаахпыт. Ити инниттэн үүт дьэтигин кэнгэтэн, тупсаран оҕоро сýлдүбүт. Бэйэбит пилорамабыт тутуу матырыйаалын бэлэмниир. Сүрүн сорукпутунан тья хаһаайыстыбатын кооперативын ыспака, салгы бөвөгөтөн, базатын кэнгэтэн үлэлээһинмит буолар. Ыанар ынах ахсаанын элбэтэн ферма тэрийэр бағалаахпыт.

Бааһынай хаһаайыстыбаларыттан И.И. Прокопьев салайааччылаах «Баһык» үүтү переработкалааһынан, В.Н. Аммосова салайааччылаах «Кытаанах» хортуппуй олордутунан, Д.З. Мухин салайааччылаах «Чэчир» бааһынай хаһаайыстыбата

оҕуруот аһын үүннэриинэн, сүөһү иитиитинэн уонна А.И. Винокуров «Эрэл», А.И. Винокуров «Толоон» бааһынай хаһаайыстыбалара кэскиллээхтик тэринэн үлэлииллэрэ биһиэхэ күөс-көмө, тирэх буолаллар.

Кооперативка кылаабынай инженеринэн А.И. Татаринов үлэлиир. Кини автопарканы, гараһы, мастарыскайы көрөн-истэн, үүннээн-тэһиннээн үлэлэтэр. Суоппардар А.А. Винокуров үүт таһытыгар, Г.С. Павлов уу таһытыгар, А.В. Слепцов самосвалынан үлэлээһингэ хоннохтоохтук, таһаарылаахтык үлэлииллэр. Трактористар И.И. Попов, В.В. Суханов, Р.Е. Сивцев, П.П. Шадрин хаһаайыстыба сүрүн хамсатар күүһүнэн буолаллар. Уматык-оҕуруохтуур матырыйаалларынан хааччылар станциябыт өрүү үлэлиир.

Мастарыскайга үлэү улахан опыттаах Р.П. Куличкин үлэлиир. Хаһаайыстыба үбүн аһын, экономическай боппуруостарын кылаабынай бухгалтер В.Н.Аммосова салайар.

Быйыл сайын үһэ этэн аһарбытым курдук туорахтаах культураны, хортуппуйу, оҕуруот аһын үүннэриини былааннаабыппытын кыайан ылбатыбыт. Ол оннугар хаһаайыстыба 650 тн. оту оттоон былааны аһарда. Инникитин да хаһаайыстыба бөвөгүүрүгэр, кэнгиригэр тустаах сороктары туруорунан үлэлиибит.

Дмитрий ПАВЛОВ,
М. Аммосов аатынан тья хаһаайыстыбатын потребительской кооперативытын бырабыланын председателэ

КЫРДЬАБАСТАР ҮӨРҮҮЛЭРЭ

Быйыл, муус устар ыйтан «Холбос» сәбиетин бырабылыаньатын, ити иннинээйи уураахтарынан, биһиги улусПОубт салалтата, өр сый үлэлээбит, ол эбэтэр, дыахтарга 25 сый, эр киһиэхэ 30 сый ыстаастаах кооперация кырдыабастарыгар, ый ахсын товарооборот туолууттан 0,5%, үбүнэн пенсияга эбии төлөөһүнү көтүспэккэ бээрэн иһэр. Билинги турунунан 49 пенсионер итинник эбии төлөбүрүнэн, бу сый алта ыйыгар хас биридилэрэ 1326 солк. көмөнү харчынан ыланнар үөрүүлэрэ-көтүүлэрэ үрдээтэ.

Ыам ыйыттан улусПО ининэн сэттэ киһилээх ветераннар сәбиэттэрэ талыллан, кырдыабастар үлэлэрин-хамнастарын, сынналаннар тэрийэн, иилээн-сағалаан кэллэ. Эргизингэ элбэх сый үлэлээбит Тимофеева Н.Н., Ядрев И.А., Протопопов Ф.К., Никитин В.П., Новгородова М.Л., Кузьмина С.С. сәбиэт састаабыгар киирэнэр үлэ-хамнас сэргэхсидэ диин, пенсионердар билинэллэрэ биһигини, үлэли сыйдыар дьону санаабытын көтөүр. УлусПО бырабылыаньата, профкома, кырдыабастарын сәбиэтэ сүбэлэһэн, кырдыаба дьон аан дойдутаағы күннэрин, алтынны 6 күнүгүр ытытарга быһаарыммыпыт. Тэрэһинин барытын сәбиэт иилээн-сағалаан ытты.

Кырдыабастарбыт барахсаттар үөрэн-көтөн, таннан-симэнэн кэлбиттэрэ сүргэбинин көтөхтө эбэт! Манна бааллар эргизэн үлэтигэр энкилэ суох үлэлээбит, бары да дьонуманы дьондор.

Сәбиэт эрдэ сүбэлэһэн, бу дьоро киһини арыгыта суох, итии үүттээх чэйини, кымыһынан ыгытарга быһаарыта. Сэри ветераннарын - тыннаахтары,

Улууска кырдыабастарга аналлаах нэдиэлэлэр түмүктэриттэн

өлбүттэри тус-туһунан, биһиэхэ үлэли сыйдыбыт билигин биһиги кэккэ-битигэр суох кырдыабастарбытын, тыыл ветераннарын, бочуоттаах сынналанна олодор ветераннарбытын, билигин да үлэ-хамнас үөһүгэр сыйдыар пенсионердарбытын стэндэлэргэ хаартыскаларын ыйаабыппытын кырдыабастарбыт сүрдээгин сөбүлээтилэр. «Ветеран» диин хаһыаппыт 1-гы №-гэр алтынны ыйга төрөөбүт 6 пенсионерга эрдэни, потребкооперация туйгуннара Абрамова А.Ф., Фомина Т.В. ахтыларын ветераннар үөрөкөтө аахтылар. Элбэх махтал-баһыба тыллары ветераннар улусПО салалтатын, ветераннар сәбиэттерин ааттарыгар туһаайан этилэр. Ырыа-тойук, үңкүү-битии, арыгыта да суох, үөрүү-көтүү арыгыстаах ылланна, үңкүүлэннэ.

Эдэр-чэгиэн, күүстээх-уохтаах, үлэ-хамнас үөһүгэр сыйдыбыт саастарын санаан, улусПО кырдыабаастара ирээ-хоро урукдууларын кэпсэтэн, ахтыһан, ыллан-туойан, үңкүүлээн-битийэн сыннаһылар.

Элбэх кырдыабастар, арыгыта да суох, үөрдүбүт-көтүбүт диин махталларын биллэрдилэр.

Арыгы алдырхайа ааннаан кэлбит кэмигэр, улусПО кырдыаба көлүнөтө, арыгыта суох, итии үүттээх чэй, кымыс утахтаах атаарбыт дьоро киһини батыһааччылар баар буолалларыгар баарабыт!

«Киһи - ааһар хомолто» диин кырдыабастар этэлэр. Биһиги бу орто дойдуга «хонор хоһоно, сыйдыар ылдыыт» курдук үлэлээн-хамсаан, олох олодон ааһаахтыбыт. Оннук кылгас олохпун түмүгүн,

арыгы арыгына суох түмүктүү санаалаах улусПО кырдыабаастара элбэхтэр!

И.Н. ЗАМЯТИН,
ветераннар сәбиэт-
тэрин председателэ

АСТЫК КӨРСҮҮҮ

Аҕыйах сылтан бэттэх алтынны ый санатыттан сағалаан кырдыабаастараан дойдутаағы күннэрэ ытытталар буолбуттан ытык-мааны кырдыабаастарга бэрт сэргэхсийини оҕордо. Биһиги улуска да кырдыабаастар күннэрэ тэрилтэлэринэн, нэһиликтэринэн тэрэһиннээхтик барда.

Улуус пенсионнай сулууспата тэрийиитинэн 60-рын туолбут кырдыабаастарыраас, ип-итии, толору паардаах баанньыкка кэлэн суунан, сүһүөхпүтүн сылытан астынан бардыбыт. Баанньык хаһаайката Валентина Егорова киирбит киһини үөрэ-көтө көрсүбүтүгэр махталбыт улахан.

Онтон культура үлэһиттерин кырдыабаастарыгар алтынны 10 күнүгэр анаан-минээн итии үүттээх чэйдээх төгүрүк остуол тэриллиттэн биһиги, кырдыа барбыт дьон олус астынныбыт, үөрдүбүт. Сылын айы манньк дьоро киһини культура профсоюзун райкомун салайааччылары Альбина Пестрякова, Вера Попова культура управлениетытан Раиса Горохова бэйэ-бэйэлэригэр хатыламмат курдук сонунтан-сонундук тэрийэн ытталлар.

Бу сырыыга биһиги кыргыттарбыт ытык-мааны кырдыабаастарыгар Энциэли хочотун тойуксу-та, улус Үтүк киһитэ, республикаҕа биллэр экономист, историк-энтусиаст Терентий Замятин

«Хочом дьонугар аныбын» диин ырыаларын, хоһооннорун хомурунуньугун бэлэхтээн үөртүлэр. Хомурунуньукка автор 7 ырыалара, 34 хоһоонноро, 1 поэмата киирбиттэр, хомурунуньук 500 тиражтаах.

Маны сэргэ манньк мэрроприятиеларга түспүт хаартыскаларгытын уктан көрө сыйдыын диин фотоальбомнары туттардылар.

Дьоро киһини Афанасий Шестаков аатынан сынналан дьэтиин артыыстара Людмила Рехлясова, Елена Колпашникова, Семен Алексеев бэйэлэрин ырыаларынан, тойуктарынан, көрдөөх сценкаларынан кизэрттилэр.

Кэлбит кырдыабаастар да хаалсыбаттылар - бэйэлэрин иистэрин, оҕоһуктарынын быыстапкатын туруордулар, фирменнэй бүлүүдэлэрин амсаттылар.

Халлаан тонорон үгүс кырдыабаастарбыт кыайан кэлбэтэхтэр, «сорохтору саас да ылан эрдэ». Эһиги олох хомойуман. Эһиги уһун кэмнээх чизинэй үлэһитин билинги ыччаттарбыт куруутун өйдүүлэр, эһигинэн кизн тутталлар, эһигини умубаттар.

Бу дьоро киһини тэрийигэ биһиги салайааччыларбыт - киирнэммит библиотека директора Ольга Иванова, музей директора Светлана Охлопова, кинотеатр директора Вера Попова улаханньк үлэлэспиттэрэ өтө көстөр.

Биһиги кырдыабаастар бары эдэр үлэһиттэргэ үлэһит айымнылаах буоллун, ыалдыбакка-сүппэккэ доруобай, чэгиэн сыйдыын диин алгыс тылбытын этэбит. Нэһилиэһнэ ортоугар ытытталлар ордуку ыччаттарга аналлаах мэрроприятиелар бэйэ-бэйэлэригэр маарынаспака, иитэр-үөрэтэр суолтаалаах баралларыгар баарына этибит. Культура дьээлэрин ааннара сана сезонна аһылыннылар. Айымнылаах үлэни - эһиэхэ.

В. НИКИФОРОВА

БИЛЭЭРИИЛЭР-РЕКЛАМА

Трактор уонна массына турар үрдүк гараж атыылыбыт (6 x 7). Сьаната кэпсэтинэн.

Телефонмут: 23-2-70.

Сдаем в аренду 3-хкомнатную квартиру, центр, газ, телефон (предоплата).

Звонить по телефону 21-2-79 после 6 часов.

Аптека, «Сельхозтехника» дьэки иттиилээх квартираны эбэтэр хоһу кыһыгыты ыйдарга куортамнаабыт.

Билсэр тел. 21-4-96, үлэ чааһыгар.

ГАЗ-66 самосвалы атылаһабын.

Билсэр телефоннаргыт: 25-2-09, 25-1-30.

Продается 3-х годовалая корова с теленком 8-и месяцев.

Тел. 21-1-21

Манан эриэн, туһахтааах, тараҕар соғус муостаах таһахтаах тыһаҕаһы көрбүттэр 21-3-07 телефонуна биллэргитигэр көрдөһөбүт.

Считать недействительным утерянное свидетельство о постановке на учет в ГИМС ФЛ по месту жительства, серия 14 № 000470626, выданное 10.08.2000 г. на имя Борисовой Надежды Ивановны.

ГУП ФАПК «Нам» требуется главный бухгалтер.

Обр-ся по тел. 21-1-91.

Атырдыах ыйын бүтэһигиттэн түөрт сүөһү сүттэ, сайын куруук кэлэр этилэр:

1. Хара эриэн, сирэйигэр манан урааннькктаах тыһы бургунас, төрөөбөтөх.

2. Күрүн эриэн, сирэйэ манан, тыһы тингэһэ, төрөөбөтөх, үрүнгэ баһыйар.

3. Манан кунан, кулгааға, моонньо хара, хаңас өттүгэр ромбик ойуулаах, сирэйин ойуута 4 сыппараға маарынькы-ыр.

4. Харатыгы борооску, сирэйигэр кыра туһахтааах, сымьытыгар кыра биллэр-биллибэт мананнаах, аттамматах.

Билэр эбэтэр көрбүт дьон 26-3-04 телефонна биллэрэргитигэр.

Көрдөһүлээх Иванова А.М., Хамаҕатта

ПРЕДПРИНИМАТЕЛЛЭР УОННА

РЕМЕСЛЕННИКТЭР ИСТИИЛЭРИГЭР!

Бу дьыл алтынны ый 19, 20, 21 күннэригэр Дьокуускай куоракка Ийэлэр күннэригэр аналлаах «Подарок маме» дьаарбанка-быыстапка буолар. Дьаарбанка Оҕо саас дьыбарыһыгар ытыттылааҕа. Кыттыан бағалаахтар улус дьаһалтатын дьээтигэр 213 каб. сайаапкарытын түһэрэргитигэр.

Предпринимательство фонда

«Росгосстрах» Намнаағы агенствота биллэрэр:

Госстрах 80 сыллаах үбүлүөһүнэн сибээстээн сүүйүүлээх, үс ыйдаах «Юбилейный полис» диин дэң-оһол түбэлтэлэриттэн страховкалааһын ахсынны 10 күнүгэр дьэри ытыттылар.

30 солк. страховой усунуос төлөөһүнүт 5 тыһ. солк. суумаға страховкалаанарыт, ону таһынан харчылаах бириистэри сүүйүүгэ кыттабыт. Бириистэри оонньотуу ахсынны 25 күнүгэр Дьокуускайга ытыттылар.

Военный комиссариат Намского улуса проводит отбор кандидатов из числа офицеров, уволенных с военной службы и членов их семей на получение дополнительного образования на базе Института экономики, финансов и права по следующим специальностям:

— менеджмент (персональный менеджмент, менеджер-консультант, менеджер безопасности предпринимательской деятельности, менеджер по кадрам);

— финансы и кредит (кредитование малого бизнеса, предпринимательской деятельности в сфере малого среднего бизнеса);

— бухгалтерский учет, анализ и аудит (специалист банковского дела, эксперт информационно-аналитического отдела банка, налоговое дело, бухгалтер-ревизор, бухгалтер-экономист).

По окончании курса слушатели будут иметь возможность на конкурсной основе трудоустроиться в одном из банков общества взаимного кредита.

Слушатели на время учебы обеспечиваются бесплатным проживанием в гостинице института и трехразовым питанием.

За более подробной информацией об условиях и порядке поступления обращаться в военный комиссариат улуса.

Военный комиссар Намского улуса подполковник А. ЕРШОВ

ТАРИФЫ ТЕЛЕРАДИОЦЕНТРА «НАМ» НАМСКОГО УЛУСА НА ПОЛИТИЧЕСКУЮ РЕКЛАМУ

Стоимость 1 минуты в рублях

Вид предвыборной агитации	Радиовещание		Телевидение	
	В прямом эфире	В записи	В прямом эфире	В записи
Выступление	200,0	375,0	400,0	515,0
Интервью	220,0	380,0	430,0	550,0
Горячая линия	225,0	400,0	450,0	575,0
Дискуссия, Дебаты	220,0	380,0	420,0	550,0
Пресс-конференция	220,0	380,0	420,0	550,0
Круглый стол	220,0	380,0	420,0	550,0
Изготовление продукции	Радиовещание		Телевидение	
Видеозаставка			550,0	
Рекламный ролик	от 320,0		от 1400,0	
Телерадиоочерк	500,0		6250,0	
Прокат ролика	А	Б	А	Б
До 15 секунд	70	80	100	120
До 30 секунд	110	160	170	240
До 45 секунд	150	240	240	360
До 60 секунд	200	320	320	480

Примечание: «А» - ролики, изготовленные в НВК «Б» - ролики, изготовленные ТРЦ «Нам» и у других изготовителей.

РЕСПУБЛИКА ПРЕЗИДЕНИН ДУОНУНАҕЫГАР КАНДИДАТТАР ИТЭБЭЛЛЭЭХ ДЬОННОРУН, ОБЩЕСТВЕННОЙ ХОЛБОҠУКТАР ИСТИИЛЭРИГЭР

Российской Федерация «...гражданныр быбардыр бырааптарыгар уонна референдумна кыттар бырааптарыгар сүрүн гарантиялар туһунан» сокуонун 41 ыстатыйатыгар уонна Саха Республикатын президенин быыбарын 39 ыстатыйатыгар олоһунан «Энциэли» хаһыат редакцията быыбар иннинээйи агитацияга төлөбүр тарифтары биллэрэр:

БЭЧЭЭТТЭНЭР ИЭН	ТӨЛӨБҮРЭ
1 балаһа	10 тыһ. солк.
1/2 балаһа	5 тыһ. солк.
1/4 балаһа	2,5 тыһ. солк.
1/8 балаһа	1750 солк.

Бэриллэр матырыяаллар эрдэ төлөөһүн эрэнниттэн бэчээттэнэллэр. Матырыяаллар ис хоһооннорун иһин эппиэтинэһи сакаасчыт сүтэр. Босхо бэчээттэнэр иэн матырыяаллара сэрибэйдээһин түмүгүнэн бэчээттэнэлэр.

«Энциэли»
хаһыат редакцията

РЕДАКТОРЫ СОЛБ. Г.К. ЭВЕРСТОВ
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 21496; ; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРЦ — 21632; иллюстрация уонна реклама (секретариат), редакционной издательской система — 21141

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, Нам улуһун дьаһалтата, редакция коллектива. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһуну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональной управлениетыгар регистрациялыаммыт нүөмэрэ — Я 0085.

Сурукка ааккытын-суолугун, үлэһитин, дьээһит аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияҕа киирбит суруктар төннөрүллүбэттэр. Автор этэр хаһыат санаатынын мэдэи биэр буолбат.

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам с., Заложнай ул. 2.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

Талылына уонна таңылына «Энциэли» хаһыат редакциянай-издательской систематыгар. Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» НИПК бэчээттэнэ, Орджоникидзе ул. 38. Формата А3. Кээмайэ 1,0 бэчээт. лис. Индекса — 54889. Тираһа — 2057 Бэчээккэ ый баттанна — 12.00 ч, 15.10.2001 Сакааһын №-рэ — 119